

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiunilor :	Correspondintele si banii de prenumeratiune
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	sè se adreseze la Redactiunea dela
" " " " jum. anu 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERIC'A si SCOL'A“
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu.
" " " " j. a. 3 „ 50 „		

Preotulu in functiune.

Sunt dese plangerile, ce se ridica din unele parti in contra preotimei, precum dese sunt si plangerile preotimei contra poporului in multe parti. Aparitiunea acést'a este fara indoiéla unu tristu simptomu. De aceea merita tóta atentiunea.

Poporul se plange de multe ori contra unor'a din preotii nostri. Astfeliu de plangeri ajungu si naintea forurilor bisericesci. In cele mai multe casuri se constata inse din cercetare, ca astfeliu de plangeri sunt urdite numai in urm'a unor intrige inscenate de cutare omu neastemperatu din parochia, care agitéza poporul. Desi preotii respectivi in astfeliu de casuri se absólva de invinuirile ridicate in contra loro, ele totusi lasa asupra-le unu feliu de umbra, si subminéza in mesura mare autoritatea preotimei.

In acelasi timp, precum am amintitu, preotimea inca se plange in multe parti contra poporului, si esperienti'a ne constata, ca dieu de multe ori are tóta dreptatea. Este pré adevératu, ca poporul nostru din unele parti este inficiatu de relele si coruptiunea timpului, in care traimu, si in o astfeliu de stare perdiendu din pietate se pórtu cu unu feliu de nepasare facia de biserica, de preotime si de institutiunile nóstre preste totu, ér ce este si mai reu nu mai voiesce a contribuí cu nimicu la sustinerea biserice si a functiunilor ei.

Ei bine, forurile nóstre bisericesci iéau tôte mesurile, si incát ajungu medilócole, ce le stau la dispositiune, facu tóte, ca in astfeliu de casuri, cari ajungu la decisiunea loro, se aplaneze divergentiele, ce se ivescu. Din nefericire inse astfeliu de aplanari in unele parti sunt de o durata fórté scurta. Lucrulu s'a complanatu pentru momentu, dar dupa câtva timp se ivescu nentielegerile de nou, si ómenii se gasescu éراسي in starea de mai nainte.

Pentru a poté preveni astfeliu de rele, cari

subminéza védi'a biserice, si contribuescu la demoralisarea poporului, ne tienemu de detorintia a aminti faptulu, ca cuventulu preotului este si trebuie se fia mai puternicu, decât baionetele. Astfeliu elu este chiamatu a suplini insusi cecece nu póte face administratiunea. Preotulu are in man'a sa mintea si inim'a poporului, foculariulu si motorulu tuturor fapteloru lui. In urmare asia se vede, au dreptate toti acei'a, cari sustienu, ca ori unde esista nentielegeri, preotulu pórtu vin'a. Acésta conclusiune se va paré dóra pré aspra. S'ar paré ca se pune o sarcina pré mare, ba chiar nesuportabila pre umerii preotului, carele si elu nu este decât numai unu omu, si ca atare si elu are slabitiunile naturei omenesci. Cu tóte acestea conclusiunea de mai sus este adevérata, daca o aducemu in legatura, si o consideramu sub reportulu chiamárii preotiesci.

Preotulu este unu functionariu in servitiulu poporului. Dela elu se recere o abnegatiune mai mare decât dela oricare altu functionariu din lume. „Elu trebuie sè-se faca tuturor tóte, ca pre totu se-i dobandésca.“ Prin urmare daca intempina neajunsuri in functiunile sale in locu de a incepe a carti si a se plange, detoriu este a se intrebá mai antaiu pre sene, nu cumva este elu insusi vin'a. In casu daca afla, ca da, atunci trebuie se caute mai antaiu insusi la sene indreptare, si apoi se fia siguru, ca indreptarea celorlalti urméza neconditionatu.

Neajunsurile, si relele, de cari suferé omulu in lume, provinu in cele mai multe casuri din gresielele si vin'a nóstra. In urmare, precum fiecare omu trebuie se repareze mai antaiu la sene caus'a, carea a produsu neajunsurile, de care suferé, tocm'a asia trebuie sè-se supuna acestei maxime de viétia si preotulu. Acést'a trebuie se o faca cu atât mai vertos, cu cât preotulu trebuie se duca in tóte o viétia de modelu. Elu trebuie se fia asia dicendu oglind'a poporului.

Multi preoti de ai noștri se plâng, ca nu cercetăza poporul bisericii, și nu le platesc competențele, ca este îndaratnic și altele multe. Nu vomu negă, poate se aiba toată dreptatea. Cu toate acestea cnezăm a afirmă, ca situațiunea se poate schimba, dacă cineva va voi seriosu, că se se schimbe, și dacă nu-i va lipsi activitatea și zelul în direcțiunea acestă'a.

Cultul nostru divin numit cu dreptu cuventu cea mai buna școlă a pietății, executat bine are cea mai mare putere atragătoare. Când cântările bisericesti se execută frumosu, când făcarea pasu, și făcarea cuventu. ce-lu pronunția preotulu va inspira pietate, când cultul divin va fi mai departe împreunatu cu predici acomedate trebuințelor poporului, atunci nimenea nu se poate îndoii, ca poporul nu va veni la biserică, mai cu seama în timpul de erna, când lucrul nu-lu retiene de la împlinirea acestei detorinții crescinesci. De aceea se ne notăm bine acestă'a cu totii, și se nu lasăm, ca cea putere mare, acelu medilocu, cea arma, prin carea poate contribui mai multu bisericii la edificarea poporului se degenereze într'unu mecanismu respingătoriu.

Lumea s'a convinsu de multu de adevărul, ca numai cuvinte bine semnitate potu produce efectulu dorit asupra celor ce le ascultă. Astfelu, dacă voim, ca cuvintele noastre ce le pronunțăm în biserică și în totu loculu se produca efectulu dorit, atunci este neapăratu de trebuință, ca ele se fia bine semnitate. Se nu le pronunțăm din detorință, ci ele se procedă din inimă, dacă voim se petrunda la inimă a celor ce le ascultă. În casulu acestă'a situațiunea de astăzi de siguru se va schimba spre mai bine.

Dacă poporul nu plătesc birulu preotiescu și preste totu competențele cultulu, atunci mai înainte de a ne plange, sau dora chiar a-lu condamnă, trebuie se avem în vedere următoarele:

Celu ce nu plătesc ce este datoriu, o face acestă'a sau din motivulu, ca nu voiesc, sau ca nu poate. Numai unulu din aceste motive trebuie se subverseze și în casurile, când poporul nostru nu plătesc ceea ce datoră în speșele necesare pentru întreținerea bisericii.

Când da omulu banulu din mână, necesarmente trebuie se se întrebe, ca ce capeta în schimb pentru elu, și numai în casulu acelu-lu-da, dacă afla ca după banulu datu va ave unu folos, dacă nu mai mare, celu putienă atât, cât valorăza banulu, ce-lu da din mână. Astfelu se va fi întrebându și poporul, când plătesc banii, cu cari contribuiesc la susținerea bisericii. Se întreba adeca se vada, dacă acei bani i-dau vr'unu echivalentu, și dacă afla, ca da, atunci elu plătesc bucuros ceea ce poate. Nu-i vorba

sunt de siguru și astfelu de oameni, cari se nu voiesc a solvi din motivulu, ca sunt îndaratnici și reuțioși. Nici în casulu acestă'a înse nu se poate cineva plange, deorece dacă este cineva reu, bisericii prin duculu blandetiloru trebuie se-lu facă bunu. Acestă'a cu o pacienția de feru, ceea ce trebuie se fia de altcum caracteristica fiecărui preotu, trebuie se o potemu ajunge în considerarea faptulu, ca multe sunt împrejurările vietii, cari lu-facu pre omu se gândeșcă la Dumnezeu, și se-si aduca aminte de biserică și de funcționarii ei.

În ambe casurile, reulu i-se poate ajuta prin o buna manieră și prin punerea corectă în lucrare a principiilor bisericii.

Dacă poporul nu solvesc din motivulu, ca este seracitu și ingenuchiatu din cauză multelor dări, ce apesa pre umerii lui, atunci bisericii are detorință a lucră din toate puterile cu armele, de cari dispune, și cari sunt cele mai puternice a-lu ajuta se se ridice din miseria, și se-lu facă capace a-si croi o sorte mai buna.

Se întielege de sene, ca nici unulu din relele, de care amu vorbitu nu se poate delatură într'unu momentu, ci acestă'a este unu opu de mai multe generațiuni. Prin o pacienția, prin lucru și mai cu seama prin bunavoinția se potu înse face minuni în toate direcțiunile.

Depinde multu, ca se nu dicem totulu dela portarea și ținută preotulu în funcțiunile sale. Preotulu în funcțiune are o putere atât de mare, încât poate și trebuie se facă din poporul seu ceea ce voiesc.

O singura cale, unu singuru medilocu are dara preotulu, prin care poate delatură toate relele, și neajunsurile, cari lu-intempina astăzi: executarea misiunii sale cu cea mai mare conscientiositate. Cu chipulu acestă'a voru încetă neconditionatu toate nentielegerile, și poporul va fi în toate și totdeauna cu noi, și ne va poté, și va voi a ne dá întru prisosinția totu ce ne trebuie pentru susținerea noastră și a instituțiilor bisericii noastre.

Educațiunea la Romani.

(Continuare și fine.)

Între barbatii, cari s'au ocupatu la Romani de pedagogia se numera și Senecă. Elu dice, ca „toti oameni sunt inficiati de scaderi și greseli. Inimă omulu este aplecata dela natura spre lucruri rele. Dar prin legi bune, și mai cu seama prin o buna educațiune dispuneriunile rele ale omulu se potu moderă și îndreptă.”

Invetiatorii se fia ómeni amicabili si humani. Ei se caute a indreptá inimele eleviloru prin cuvinte blande, si prin o buna maniera se le abata dela vitiu, si se le indrepte spre virtute. Strictu se fia invetiatoriulu numai in casuri de extrema necesitate, si atunci inse se aiba cea mai mare precautiune. In judecata se nu fia nici odata pripitu din cauza, ca celu ce pedepsesce iute, acel'a pedepsesce bucuros, ér celu ce pedepsesce desu, acel'a pedepsesce de multe ori pre nedreptu. Pedéps'a trebuie se procedá din intentiune buna, si se fia impreunata cu tendenti'a de a indreptá. Cu deosebire trebuie se aiba in vedere invetiatoriulu individualitatea prunciloru, si dupa acést'a sè se orienteze in tóte. Invetiatoriulu se nu permita nici odata prunciloru, ca ei se obtiena ceva prin rugaminte injositorie. Totu asemenea se nu lase, ca in prunci sè-se desvólte mandri'a si egoismulu, ér pre pruncii din familii mai bune se-i ferésca de lingusitori, si se ingrigésca, ca se aiba o societate buna.

In educatiune trebuie se premérgea esemplulu instructiunei. Din deprindere se nasce virtutea, tocma ca si vitiulu, dupa cum adeca se deprindu pruncii la bine séu la reu. Ori ce lege, prin eare se norméza purtarea prunciloru trebuie se fia scurta. Trebuie se pretendemu dela ei supunere neconditionata, si fara a le spune motivele. Supunerea este prim'a detorintia a prunciloru.

In instructiune se avemu totdeún'a in vedere capacitatea prunciloru. Se /nu-i gramadimu nici odata cu lucruri pré multe, si cari trecu preste puterile lor.

De mare insemnatate este in educatiune studiulu naturii. Omulu trebuie se cunósca puterea lui Ddieu, si dupa aceea se-si intocmésca viéti'a si faptele sale. Pre Ddieu lu-cunósce omulu in mesur'a aceea, in carea petrunde in internulu naturii. Music'a si poesi'a inca sunt folositorie, mai cu séma, ca ele imblandiescu inim'a omului. Gimnastic'a inca o recomanda Senec'a, nu inse in mesur'a aceea, pentruca cineva se devina atletu, deórece in casulu acést'a tampesce spiritulu. In instructiune preste totu trebuie observatu principiulu, se nu invetie cineva pré multu, dar ceea ce invétia, se scia aplica.

Din cele dise pana aci vedemu, ea la Romani s'au desvoltatu unele bune principie pedagogice. Acestoru principie le lipsesce inse fundamentulu. Scopulu este unilateralu. Educatiunea tientesce a cresce pre cetatiénulu bunu si nu pre adeveratulu omu. Acésta ideia a fost rezervata crestinismului.

In ór'a suprema.

(Continuare si fine.)

Érá timpu de érna, gerulu si-aretá puterea sa, cand ea calatoriu am inseratu la unu satu, unde fui silitu a me abate la birtu. Fórté suprinsu am fost, vediendu in localulu birtului multimea cea mare, ce érá adunata spre a petrece cu beutura Me trasei intr'unu coltiu, cáci la mese ocupau loculu óspetii, cari aveau dejá dreptulu istoricu la acele locuri. Din discursurile lor, cari de si nu percurgeau in ordinea parlamentara — affai numai de cât, cá neactivitatea, la care sunt condamnati in acestu lungu timpu de érna ii-torturéza greu. Nu a trecutu lungu timpu, numai o primavéra, pana cand éراسi avusei cale pe la acestu satu, ajungendu la acelasi birtu. Cáci de si loru li se denéga memori'a si-adusera aminte de acestu locu, si cugetandu a-mi face vreo placere, trasera dea dreptulu la birtu; prin ce me adusera in puse-tiunea neplacuta ca si peste voi'a mea se mai cereetezu odata acestu locu. Mare fú inse surprinderea, ce mi-o casiuná aspectulu birtului, carele acum érá parasitu de toti. La o masa dierii pe jupanulu birtasiu intristatu, nu me putui deci retiené de a nu-lu intrebá: cá de unde vine acést'a straformare, si ca unde-i sunt credinciosii, cari numai cu pucina vreme inainte in unu numeru respectabilu erau adunati la acestu locu? Respunsulu ce-lu capatai fú: „acuma toti sunt la campu la lucru“.

Éta unu respunsu, care revarsa lumina atát asupra causei, carea nasce beti'a, cât si asupra remediului, de care amu putea se ne servimu la delaturarea reului. Éta aci cum fara veste si fara multa spargere de capu mi's'au resolyvatu o tema dintre cele mai grele si vitali, cum ni s'au descoperitu caus'a unui adeveratu morbu socialu.

Asiadara lucrulu si éراسi lucrulu e aceea medicina buna, carea va vindecá corpulu nostru, inficatu prin beutur'a cea veninósa!

Se damu de lucru poporului nostru érn'a ca si vér'a, si elu va fi gata spre a parasí acele locuri urgisite, unde se nimicesce corporalmente, moralmente si materialmente!

Problem'a ar fi deci aflarea ocupatiuniloru, ce s'ar poté dá in man'a tieranului in timpu de érna. Industri'a de casa ne ofere atâtea ocupatiuni folositoare — cari in tóte anotimpurile se potu seversi, — încât fiesce eare individuu, si-póte affá ramulu de industria, carele dupa impregiarile locali se poté cultivá mai cu usiurintia.*)

Astfeliu ne vomu ajunge scopulu in timpu de lucru, ér in dile de serbatori: daca se voru separá jocurile de birturi, daca in fiesce care comuna s'ar infintia câte unu choru, carele ar primi in programulu seu si problem'a frumósa de a oferí publiculu in dile de serbatori distragere onesta; daca s'ar realisá odata dorinti'a fierbinte de a protegíá formarea unei literaturi poporali, ca astfeliu infintiandu-se pe la fiesce care comuna bibliotecii si casine, poporului si in modulu acést'a se i-se dée o recompensa pentru pierderea ce ar semti-o prin parasirea birtului. Ba sub conducerea invetiatoriului scolarii din cand in cand ar poté se dea si câte o representatiune teatrala.

*) Statistic'a unui orasiu unde abea de 5 ani se introduse industri'a de casa, ne aréta cá din 80 birturi ce pana aci erau, acum numerulu a scadiutu la 16.

Multe asi avé inca de scrisu cu referintia la acestu obiectu, carele ne atinge atât de aprópe, cu deosebire asi fi doritu a-me ocupá cu decisulu de mare importantia ce in acésta privintia s'au luat de cátra ven. sinodu Aradanu, dar prevedu, cá asi abusá prea tare de indulginti'a stimatului publicu.

Mai avem o durere si o rana in trupulu nostru. Lipitóri'a cea nesatiósa a datu numai de cât, de acést'a rana si a si inceputu prin ea a suge sangele si puterea nóstra; si pare cá ea nici nu voesce sè-se mai deslipésca de trupulu nostru, pana ce 'lu va nimici totalminte.

Sunt individi, cari in ascunsu rapescu averea, micsioréza fericirea si bunastarea veciniloru sei; érași sunt individi, cari folosindu-se de nevoi'a si neputinti'a veciniloru sei, pe facia la vederea lumii le repescu acestor'a ceea ce ei au mai scumpu pe lumea acést'a, — conditiunea unei vietii suferibile.

Si cine nu va sci cá lipitóri'a nesatiósa e usur'a, éra cei ce se folosescu de acést'a arma veninósa se numescu usurari séu camatari. Usurarii favoriti de starea desperata a poporului prindu radacini totu mai adenci. Éi nu se mai multiamescu nici cu rodulu pamentului, unde bietulu tieranu muncesce, ci cauta mijlocu spre a rapi rodulu cu pamentu cu totu, pentru a face pe proprietariulu seu inpreuna cu intrég'a sa familia jobagiu pe viéti'a, sugrumandu ast-feliu inca in nascere ori ce fericire si buna stare.

Firmamentulu erá acoperitu cu unu velu intunecosu, popórele gemeau sub jugulu barbaru, cand la audiulu suspineloru grele ceriulu se desfacù, de unde se audí glasulu divinú: „bucurati-ve si ve veseliti popóre, cáci mare e dreptatea ce acum vi s'au facutu voue“. Sórele dreptatii si a libertatii reaparù érași in intrég'a s'a splendóre, ér popórele apasate incepura a respirá mai liberu si mai usioru.

Mari erau ilusiunile si sperantiele, ce se legau de acést'a epoca, si éta cá o umbra intunecósa ér in cepe a coperi sórele libertatii, éra ilusiunile si sperantiele nóstre un'a câte un'a incepu a disparé.

Legislatiunea inca a prevediutu periclulu celu mare, in care suntemu adusi prin manipuliunea cea neonesta a camatariloru, si voindu a pune odata capetu acestei anomalii aduse la anulu 1878 legea pentru usura, prin carea se opresce a-se luá mai multu de 8 procente la suta. Dar' suntemu óre prin acést'a litera mórtá a legii scutiti de tendintiele ne oneste ale camatariloru? Respunsulu va fi: nu! Este scintu, cá usurarii sciu pré bine cum se eluda dispoziutiunea salutara a legii, si prin urmare acést'a lege nu numai cá nu pune capetu usurei, dar chiaru ii-favoriséza, de órece acei capitalisti mai onesti, cari inainte de ce a intratu in vígóre amentit'a lege au datu imprumuturi d. e. câte cu 10%, astadi vedindu-se impedeati prin lege a mai luá atâtea procente, si-depunu capitalele in alte intreprinderi, in lucruri, cari le promitu unu castigu mai mare de cât maximulu procenteloru ficsatu prin lege. Ast-feliu terenulu remane liberu pentru camatarii, pe cari nu-i genéza aceea, cá vinu in contradicere cu legea, ori cu sentiulu de umanitate.

Acést'a e o fapta trista, dar naturala! Reulu si-are radacinile sale in referintiele nóstre sociali. Elu e rezultatulu conlucrării mai multoru factori sub decursulu unui timpu indelungatu, prin urmare nici nóue, nici legii nu-i va fi cu putintia a face o schimbare momentana. Reulu e inse mare, éra efec-

tulu lui distrugatoriu. Elu pretinde deci o vindecare radicala.

Usur'a apare in totdeun'a ca o consecintia a seraciei si in cele mai multe casuri ca o aliata a lenei si betiei. Reform'a trebue sè-se faca deci pe tóte terenule vietii. In cele premerse am vorbitu despre unele mijlóce ce ar poté face o reforma in viéti'a nóstra, acuma voiu a mai adauge urmatórele: Avendu noi frumóse fonduri bisericesci si scolari mai in tóta comun'a, pe multi i-amu putea scuti de rautaciósele tendintie a-le camatariloru, daca banii acesti'a s'ar manipulá mai corectu si candu fundatiunile aceste ar avea totodata si o alta norma referitóre la distribuirea imprumuturilor*). Ba in tóta comun'a fara vreo greutate s'ar potea infintia si câte unu *fondu de ajutorare reciproca*, cu scopu de a-se ajutorá cei lipsiti cu óresi cari sume pe langa procente moderate.

Acestea sunt relele, a caroru urmari noi insine le simtimu, despre cari noi insine ne plangemu si tanguimu amaru.

Trebue se ne recunóscemu odata pacatele, pentru cari nu putemu fi scusati nici inaiutea posteritatii.

Istori'a prin numeróse fapte si exemple ne aréta, cá au fostu popóre mari si glorióse, cari stralucescu intre celelalte, si candu inimicii fericirii omenesci au strabatutu in sinulu loru, de au instratinatu frate de catra frate, de au desbinatu inima de catra inima, si au importatu semanti'a immoralitatii; — marirea si stralucirea loru in prafu si cenusia s'au prefacutu, éra pe ruinile acestor'a au resaritu coruptiunea, nepasarea si neindestulirea. Ba multe din aceste popóre au trebuitu se-si resplatésca pecatele chiar cu sacrificiulu esistintiei loru.

Pecatele ce si la noi s'au incuibatu sunt mari si grave, ele ar poté a trage dupa sine consecintiele cele mai funeste. Provedinti'a in astfeliu de timpuri grele si situatiuni critice totdeuna trimite natiuniloru ómeni mari in fapte si cu o inspiratiune supra naturala, cari se dedica binelui comunu; lucrandu ca mantuitori adevérati, pentru binele si prosperarea intregului si natinnea carea va ascultá de vócea loru admonitóre de siguru cá va aflá calea catra mantuire. Si cine va putea negá cá noi nu amu avea astfeliu de ómeni trimisi in sinulu nostru? Se ne adunamu deci in giurulu loru, se le urmamu sfaturile intielepte si se le imitamu faptele laudavere!

Navigatorii de pe mare, candu viforulu si valurile furibunde ii-amenintia cu cutropire, cu totii se aduna la locul, unde periclulu e mai mare, si cu o putere indiecita lucrandu pentru scapare, astépta mórtéa séu viti'a. Asia noi acum, candu norii, viforulu si fortunile grele ne ameninti'a, unindu-ne in cugete si sentiri se ne punemu seriosu la lucru spre a scapá de confundare nai'a esistintiei nóstre!

Implinésca-se dara dorinti'a fierbinte, ce e a nóstra a tuturor, ca pe mormentulu dureriloru si suferintieloru nóstre se resara bucuri'a si fericirea generatiuniloru fiitóre!

Traianu Barzu,
candidata de profesor.

*) Si adeca, daca s'ar imprumuta sume mai mici si pe intervaluri mai scurte, ca astfeliu cât mai multi sè-se póta ajutorá la vreme de lipsa.

D i v e r s e.

* **Necrologu.** *Nicolau J. Miheltianu* parochu gr. or. in Brad, protopresbiteru alu tractului Zarandu, deputatu alu sinodului archidiecepsanu, directoru alu gimnasiului publicu romanu, si alu scoleloru normali din Bradu, presedinte alu subreuniunei invetiatoriloru rom. din tractulu Zarandu, etc. etc. Dupa suferintile indelungate, impartasitu cu santele taine, in 15 Iuliu st. v. a. c. la orele 7 a. m. si-a terminatu viati'a terestra, plina de activitate pentru scola, biserica si natiune, in etate de 46 ani. Acést'a scire forte trista o aduce la cunoscinti'a consangeniloru neconsolat'a socia: Zeon Orgidanu, orfanii Nicolae, Jancu, Olimpia si Viugiliu ca prunci, tatalu Joanu, parochu in Vingardu, Aureliu cu socia: Judit'a si Paraschiv'a maritata Josifu, dir. gimn. in Brasiovu, cá frati; Vasilie, Alesandru comercianti. Maria m. Georgiu ved. Carolin'a marit. Stefanu comerciantu in Bucuresci, Elen'a m. Gheorgiu comerciantu, Eufrosin'a m. Blebea, proprietariu mare in Duesti, Ioanu Tipeiu veduvu protopopu in Sas-Sabesiu, cu ficele si ginerii, ca cumnati. Remasitiile pamentesci ale reposatului se voru asiédia spre odihna eterna in cimiterulu gr. or. din Bradu, Vineri in 17 Iuliu st. v. la 3 ore dupa amédi. Bradu, in 15 Iuliu st. v. 1881. Fie-i tierin'a usióra.

* **Program'a scóleloru romane din Brasiovu.** Dilele aceste primiramu a XVII-a programa a Gimnasiului mare publicu romane de religiunea ort. resaritena si a celorlalte scóle secundare si primare impreunate cu acest'a din Brasiovu pe anulu scolariticu 1880—81, publicata de Stefanu Iosifu directoru si profesor. Acésta programa cuprinde in partea I. unu interesantu tractatu despre „Dialectele limbei romane“, scrisu de profesorulu Ion Stinghe. Partea a dou'a contine sciri scolastice impartasite de directiune. Dupa aceste scólele centrale romane gr. or. din Brasiovu se compnu astadi din urmatórele institutite singuratic: a) Gimnasiu completu de 8 clase; b) scól'a reala inferióra de 4 clase; c) scól'a comerciala secundara de 3 clase; d) scól'a primara (normala) de baiati cu 4 clase ord. si 1 paralela si scól'a primara de fete cu 5 clase. Pe langa aceste mai esiste: Scól'a de repetitiune pentru copiii si copilele dela 13—15 ani si scól'a pentru invetiaceii dela meserii. Numerulu scolariloru imatriculati la aceste scóle a fost: La gimnasiu 189; la scól'a reala 84; la scól'a comerciala 29; la scól'a primara de copii 273, la cea de copile 174; la scól'a de repetitiune de copii 23, la cea de copile 53; la scól'a de meseriasi 16. In totalu 841 scolari. In anulu trecut au frecuentatu scólele 917 scolari resulta prin urmare unu minus de 76.

Biblioteca a sporitu in anulu scolariticu 1880/81 cu 160 opuri. Diare si foi periodice a avutu 11. Asemenea au sporitu colectiunea de numi si de anticitati, cabinetulu mineralogicu si celu fiscalu cu mai multe piese. Biblioteca societatii de lectura a studentiloru (cl. VII. si VIII. gimn. si sl. II si III comere.) se compune din 526 tomuri. Cassa societatii dispune de 525 fl. — Stipendisti la gimnasiu, scól'a comerciala si reala au fostu 7 scolari cu câte 50—70 fl. In internatulu „Cristuriani“ s'an intretienutu cu tote cele trebuintcose 4 scolari. Esamenulu de maturitate la gimnasiu (cl. VIII) l'au depusu 7 tineri, dintre cari 6 au dobanditu calculele de „deplinu maturu“ si numai unulu de „maturu“. Esamenulu de maturi-

tate la scól'a comerciala (cl. III) l'au depusu 5 insi, dintre cari numai unulu a capetatu calcululu de „deplinu maturu“. — In 2 Iuliu au depusu esamenu de cualificatiune profesorii Ionu R. Stinghe din limb'a si literatur'a romana si francesa; Artemie Fenesianu din limb'a si liter. maghiara cá studiu principalu si liter. rom. cá studiu auxiliaru; Nicolau Pilti'a din filologi'a classica. Ferile cele mari duréza din 5 Iuliu pana in 31 Aug. st. v. 1881.

* **Maxime de-ale presidentului Garfield.** Unu diaru parisianu estrage din scrisorile si discursurile generalului Garfield, presidentului Statelor-Unite Americane, câte-va maxime din cele mai pretiose. Le presentamu cetitoriloru, caci merita. Eata-le: — Preferu se fia invinsu, remanendu in dreptu, de cât a birui prin nedreptate. — Nenorocirile presente ni se paru totdeuna mai mari, de cât acelea, pe cari inca nu le amu semtitu. — Unu kilogram de curagiu platesce mai multu de cât o tona de norocu. — Sufletele cele nobile nu ar puté trai fara lupta. — Trebuie se avem totdeuna ceva, pentru care se ne intrebuintiamu aplausele, fia o nu fia persóna cuventu de ordinu. — Dupa lupt'a pe campulu de resboiu, urméza lupt'a in istoria. — Déca puterea, de a lucrá energicu si cu statornicia, nu este insusi talentulu, e in totu casulu ceea ce 'lu póte mái bine suplini. — Déca se gasesca ceva in lume, care se póta castigá iubirea si admiratiunea ómeniloru, e unu omu curagiosu, unu omu, care se privéscu pe draculu in facia, si se-lu strige pe nume. — Cine semte in sine o putere mare, dispretiuesce ostentatiunea. — Persónele, cari conducu popórele arare ori tienu sama de invetiamentele istoriei. — Libertatea nu e asigurata de cât acolo, unde dreptulu de a alege e luminatu prin educatie. — Ideile sunt luptatorii cei mari ai lumii si ori-ce resboiu, care nu are inapoia s'a o idea, nu e de cât unu actu de selbatica brutalitate. „Al.“

* **Darulu unei tierance rusesci datu marelui principe mostenitoru.** Mitropolitulu din Petersburg anuncía sinodului de acolo ca, in diu'a nascerii marelui principe mostenitoru Nicolae Alexandrovici, a aparutu in catedrala in timpulu liturgiei o femeie sermanu imbracata, cerendu a vorbi cu mitropolitulu. Acest'a trimise la tieranca pe egumenulu Tichomiuroff. Tieranca i-a datu doue jumetati de polu imperialu (de câte 5 ruble) rugandu-lu ca o jumetate se o dea in dar principelui mostenitoru, ér cealalta se o intrebuintieza la zidirea capelei comemorative pentru imperatulu Alesandru II. Imperatulu Alesandru III a fostu insciintiatu despre acést'a, si elu a respunsu sinodului, prin o scrisóre autografa, urmatórele: O jumetate imperialu amu dat'o fiului meu spre pastrare, a dou'a intrebuintiati-o la scopulu otaritu.

* **Carabusii si melcii cari ataca cerealele.** Insectele vatematórie agriculturiei incepu a se inmulti. Prefectulu de Covurluiu raportéza Ministrului de agricultura, cá nescu insecte numite de locuitori câr à b u s i, pustiuescu vilele si pomii roditori din plas'a Prutului de josu. In acea parte a judetiului se afla unu breu de vii dealungulu Prutului, pe care amu avutu ocaziune a le visitá in tómn'a trecuta. Intre vii sunt multime de pomi roditori. Cultur'a viei se face nu numai pe cóste, dar si pe unele siesuri pana in Prutu. Vinurile produse sunt bunicele, desi cultur'a este forte inapoziata. Diarulu „Vocea Poporului“ din Galati arata, ca acelesi insecte strica vile dela Iosesti, plasa Hornicea din acelasu judetiu. Carabusii manca nu numai frundiile vitiei dóra si lastarii.

Carabusiulu este insecta numita de naturalisti „Melolontha vulgaris,” ordinea Coleopterelor. Larv'a se cunósce sub numele de „verme albu,” traiesce in pamentu trei ani, dupa care se transformeaza in insecta perfecta, numita carabusiu. Vermele albu face stricatiuni mari, rodiendu radacinile a multime de plante si arbori tineri. Amu vediutu in Franci'a suprafetie mari cu sfece, perindu din caus'a acestui verme. La Scól'a dela Ferestreu l'amu descoperitu rodiendu intre alte plante chiaru radacinile piniloru de trei ani, pe care i-facea sê se usuce. Insect'a perfecta, adeca carabusiulu face stricatiuni mari in paduri, livedi de pomi, rodiendu frundiele. Spre tómn'a si-depune óuele in pamentu, si dupa trei ani éراسi iese pentru a defrundi copacii. In anii, cand sunt multi carabusi devinu unu adevératu flagelu, proba aceea, ce se petrece pe tiermuri Prutului si la Iosesti, unde aceste insecte au facutu atát'a stricatiune viiloru si pomiloru roditori. Unu altu carabusiu totu din genulu „Melolontha,” asié numitulu „Melolontha agricola,” trecutu acumu de antropologisti in genulu Anisophia, traiesce in tíera la noi si face stricaciuni. Acestu carabusiu este mai micu de cât celu precedentu; este lungu de 9 pana la 10 milimetri; capulu si corseletulu sunt verdi si pubescenti. Elitrele sunt roscate surii. Róde bobele de grâu, cand sunt laptóse. Cand sunt carabusi multi potu se strice a patr'a parte din recolta. In fine unu altu carabusiu, „Melolontha horticola,” totu de marimea celei precedente, cu capulu si corseletulu verdi si elitrele galbui-surii, cu labele negre, strica pomiloru, inse cea mai mare vetemare o cauzeza grâului si altoru cereale, rodiendu bóbele fragede. In anulu acest'a au aparutu multime de acesti gandaci in grâulu Scólei de agricultura si alu cultivatoriloru din vecinatate. Probabilu, cá aceeași insecta a distrusu granele in Rusi'a anii trecuti, si au respanditu atát'a ingrijire la noi. Intrebarea este cum se ne scapamu de aceste insecte, cari multindu-se devinu unu adevératu flagelu pentru agricultura. Judecandu dupa aceea ce s'a facutu in Franci'a, unde se aflá multime nenumerata de carabusi, midiloculu celu mai practicu este de a scuturá in diori de diua copacii si pomii, pe cari se aflá carabusii, asternendu pe pamentu zăblae; dupa aceea se punu in saci si se ingrópa amestecandu-se cu varu. In Germani'a se usuca in captóre, se piséza si amestecandu-se cu malaiu se face unu felu de coca, care se da la paseri si cu osebire fasaniloru. — Ovediuulu si alte cereale au fostu atacate de nisce melcuti negrisiori, bálósi, fara casa (conchilie); ei mancau partea foiósa. Moluscii acesti'a se arata mai cu séma in anii ploiosi, cum a fostu anulu acest'a. Aducu vetemare plantelor, cáci distrugendu foile impedeza vegetatiunea. Norocire, cá ploile si caldur'a ii-face sê péra. „Rev. Scient.“

* **Adunarea generala a asociatiunei transilvane** este conchiamata pre diu'a de 15/27 Augustu a. c. in orasiulu Sibiiu. Comitétulu Asociatiunei s'a ingrigitu a cere dela directiunile regesci ale cailoru ferate bilete cu pretiuri scadiute, ér unu comitétu arangiatoriu va ingrigi de quartire pentru publiculu, carele va cerceté acesta adunare, precum si expozitiunea tienenda cu acea ocaziune.

* **Societatea pentru fondulu de teatru** si-va tiené adunarea generala in orasiulu Bai'a-mare in dilele 7 si 8 August a. c.

* **Sórele la mediulu noptiei.** — Spectacolulu sórelui lacindu la mediulu noptiei cu tóta stralucirea

sa, atrage in fiecare vára unu destulu de mare numeru de curiosi din tóte tierile in Finlanda si in Laponia svedesa. In timpu deaprópe o luna nóptea nu exista, pentru a dice asia, in cerculu polaru; sórele ne apunendu, arunca radiele sale necontentitu. Cea mai lunga di este aceea de 24 Iuniu. Acést'a di au ales'o Laponessii pentru a celebra reintórcerea sesonului caldu, care in câteva septemani le da orzulu si fructele necesare. Pentru a vedé „sórele la mediulu noptiei” in tóta splendórea sa, strainii se suie de preferintia pe muntele Avasaxa, situatu aprópe de orasiulu rusu Tornea pe fruntari'a Rusiei si a Suediei, la gur'a fluviului Tornea ce se varsa in golfulu Bothnic. „Rom.“

* **Telefonulu in serviciulu iustitiei.** — In Statele-Unite, telefonulu a fost pusu in servitiulu iustitiei pentru a surprinde conversatiunile schimbate in temnitia intre detienuti. Michrofonulu, permitiendu a deosebi sunetele emise intr'o camera, fara se fie trebuintia ca gur'a celui ce vorbesce se fie in contactu imediatu cu aparatulu, la New-York au avutu ideia dea pune unu michrofonu in zidulu celelei, acoperindu-i cu ingrijire deschizetur'a cu o hartie suptiere, petrunsa de gauri mici abé visibile. In acést'a celula an lasatu se iutre complicitii séu rudele unui prevenitu, apoi i-au lasatu se vorbésca fara supraveghiatoru. Pe cand ei vorbiau, unu aginte tienea urechi'a lipita de telefonulu legatu cu transmitetoriulu. Reusit'a a fost deplina. Prevenitulu nebanuindu ca, in celule, zidurile potu avea urechi, se folosi de momentulu, cand érá singuru cu complicitii sei pentru a vorbi despre crim'a de care érá acuzatu. Iustiti'a a dobanditu astfelu importante revelatiuni, care altfelu nu reusise se le aiba.

* **Unu fenomenu rar.** — Unu fenomenu astronomicu fórté rar este in acestu momentu visibilu pentru tóta lumea. Dupa mediulu noptiei la órele doue, când incepe sórele se resara, cele patru planete, Saturnu, Marte, Jupiter, si Venerea se afla puse pe aceiasi linia, in aceiasi regiune a ceriului. Ceva mai multu, lun'a petrece aceste nopti in aceiasi constelatiune zodiacala. Acést'a conjunctiune de planete este din cele mai rare. Comet'a se afla in acestu momentu tocmai pe lini'a celor doue din urma stele de la caru catra stéu'a polara.

* **Medicamentu nasuriloru rosii.** Unu bietu cetatianu, mahnit de unu apendice nasalu d'o marime estraordinara se vaita vediendu-si narile luandu culorile purpurii ale crestei de cocosiu. Septemân'a trecuta bietulu omu se crediu scapatu, cáci primise unu prospectu astfelu conceputu: „Receta infalibila spre a schimbá colórea nasuriloru rosii. Se se trimita 5 lei in timbre séu mandatu.” Elu scrise indata la adres'a indicata, si astépta respunsulu cu o nerabdare nespusa. Dupa dóue dile elu primi o scrisóre cu aceste cuvinte: „Bea pana ce-ti se va face nasulu albastru.“

* **Invitare de prenumeratiune** la a II, editiune a manualeloru mele didactice: *Limb'a romanésca; Geografi'a*, Partea I, si *Geografi'a*, Partea II, — cari vor aparé in lun'a Septemvre, a. c., si constau 5 esemplare 1 fl. v. a. Mai puéine nu se potu prenumerá. La acést'a editiune voiu aplicá ortografi'a statorita de „Academia romana.” Colegii si on. publicu, ce doresee a le prenumerá, au a se insinúá prin câte o carte postala, celu multu pana in 20 aug. a. c. la subscrisulu in Lipov'a (Bánát-Lippa) si a-mi notá

precisu locuinti'a si post'a ultima, căci trimiterea o voiū face cu recepere postala (Nachname).

Totu cu acēsta ocaziune deschidu prenumera-tiune, cu terminu pana la 1 Octomvre a. c. la noulu opu: „*Miculu Gratulantu*,” care cuprinde: felurite co-respondintie, ovatiuni, oratiuni si gratulatiuni, la anulu nou, diu'a numelui si la alte ocaziuni; scriere amusanta — placuta si folositoare, pentru tinerime, cum n'am mai avutu. Pretiulu de unu (1) esemplaru 25 cr. 5 esemplare: unu (1) fl. v. a. „*Miculu Gra-tulantu*” va aparē in Noemvre a. c. cadou pe Cra-tiunu, etc. In sperantia, cā generosulu publicu, ca-rele a spriginitu cu atāt'a caldura scrierile mele — nu-mi va detrage binevoitoriulu seu concursu nici in viitoriu — remanu in Lipov'a, la 10. Iuliu v. 1881. I o a n u T u d u c e s c u, invetiatoriu.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A.”

Fóia bisericsca, scolastica, literaria si economica.

Dela 1. iuliu vechiu, fóia „Biseric'a si Scól'a” intra in alu doilea semestru alu anului curentu.

Rugāmu deci pre on. abonenti a căroru abonamentu incēta cu finea lui iuniu, cât si pe acei domni, cari voiescu a prenumerá fóia nóstra, se binevoiēsa a-si renoi abonamentulu cât mai curendu, ca se ne scimu orientá cu tiparirea esemplarielor, si ca se nu intrerupemu espe-darea jurnalului.

Pretiulu abonamentului este celu din trontepiciulu fóiei, si anume: 2 fl. 50 cr. pe jumetate de anu pentru Austro-Ungaria, si 3 fl. 50 cr. pentru strainatate.

Banii pentru inlesnirea publicului recomen-dāmu a se tramite prin asemnatiuni postale.

Redactiunea.

Concursu.

Nr. 1342/325 scol.

Devenindu in vacantia o cathedra la institu-tulu pedagogicu romanu ort. din *Aradu*, cu studiulu principale *pedagogi'a*; se eserie concursu cu terminu *pana la 15/27 Augustu a. c.*

Dela recurinti se cere, se aiba cnalificatiunea formala, dovedindu prin diplom'a de doctoratu seu de profesoratu eventualminte cu absolutoriu de la facultatea de litere si pre lenga obligamentulu de a depune rigurosulu de doctoru séu de profesoru din pedagogi'a si sciintiele aussiliari in timpulu provi-soriului de trei ani, in totu casulu inse se aiba deplina cunoscinti'a a limbei magiare in vorbire si in scrisóre, ca se fie in stare a o si propune eleviloru.

Celu alesu, va functiuná trei ani, incependu dela instituire, de profesoru provisoriu cu retributiune anuala de 900 fl.; éra dupa decurgerea servitiului de provisoriu de trei ani, Consistoriulu se va pronuncia *daca* va merita se-lu instituēsa, de definitivu séu nu. Salariulu celui definitivu va fi anualminte 1000 fl. v. a.

Aradu, senatu de scóle, 27 Iuniu 1881.

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopulu Aradului.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a gr. or. confesionala din comun'a *Potocu*, proto-presbiteratulu Bisericeii-albe, comitatulu Carasiu se eserie concursu pana la *15 Augustu a. c. st. v.* in care zi se va tiené si alegerea.

Emoluminte suntu:

- a) in bani gata 84 fl.
- b) pentru una marja clisa 40 fl.
- c) pentru una maja sare 9 fl.
- d) pentru 25 fonti lumini 10 fl.
- e) spesele conferintiei 10 fl.
- f) pentru scripturistica 5 fl.
- g) 10 orgi de lemne din care 6. stenjeni suntu pentru invetiatori si 4. orgi pentru incaldirea scólei, computandu orgiulu cu 8 fl.
- h) 30 meti cucuruzi sfarmatu
- i) dóua jugere de livada 800 stenjeni gradina scólei.

Cuartiru de ocamdata nu se afla de órece in scól'a se tiene cultulu divinu dar suntemu pregatiti a cladi biseric'a noua.

Recurentii au a trimite recursele loru instruate in sensulu statutului org. bis. si adresate comite-tului parochialu, parintelui protopopu si inspectoru cerc. de scóle Josifu Popoviciu in J a m u.

Potocu, in 25 Iuniu 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Josifu Popoviciu** protop.

Pentru statiunea invetiatorésca din Comun'a *Nadasiu*, in Inspectoratulu Agrisiului cu care suntu impreunate emolumintele urmatóre:

1. In bani gata 262 fl. v. a.
 2. Quartiru in localitatea scólei.
 3. 10. fl. pentru gradina
 4. Lemne 12 orgii de lemne, din care are se se incaldiēsa si scóla.
 5. Pentru conferinti'a 10. fl.
 6. Dela inmormentari mari 50 cr. si mici 20 cr.
- Doritorii de a ocupa acestu postu suntu avisa-ti asi trimite recursurile cu documintele necesarie pana in *16. Augustu st. vechiu* adresate Comitetului parochialu subscrisului Inspectoriu in Sikula per B. Jenó cari di se va tienea si alegerea si in vreo Dumineca séu serbatóre a se infatiosia in santa biserica spre asiu areta desteritatea in cantare si tipicu.

Cei cu clase gimnasiale vor avea preferinti'a.

Datu in Nadasiu 2. Iuliu 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Montia** Inspectoru scolaru.

Conformu decisului Venerabilului Consistoriu diecesauu aradanu de dto 11/23 Decemvre 1880 Nr. 3110/743 scol. se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca vacanta dela scóla confesionala romana gr. or. din comun'a *Nereu-Dugosello*. Cottulu Torontál, protopresbiteratulu B. Comlosiu pana la *5/17 Augustu a. c.*

Emoluminte suntu :

In bani gata 162 fl. v. a. 2. jugere pamentu estravilanu aratoriu, 28 hl. grau, 6 stangeni paie din care se incaldiesce si scóla, cortel liberu cu 2 chilii, viptuariu si cuina, — gradina intravilana de 400 □ si in fine dela inmormentari tacele usuete.

Doritorii de a concurge la acést'a statiune sunt avisati a-si substerne recursele instruate conformu statutului organicu bisericescu pana la terminulu indicatu, subscrisului inspectoru de scóle in Toraculumare, per. Béga Szt.-György, carele va tienea alegerea in 9/21 Augustu a. c. Totodata sunt Domnii recurenti pofiti a se presentá nainte de alegere in comun'a spre a dovedi desteritatea in cantare si tipicu.

Nereu-Dugosello in 3/15 Iuliu 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Paulu Tempea** inspectoru cercualu de scóle.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu definitivu la scóla gr. or. din *Spatta*, Cottulu Carasiu Severinu protopresbiteratulu Lipovei, cu terminulu pana la *20 Iuliu 1881 s. v.* in care di va fi si alegerea.

Emolumintele suntu : in bani gat'a 120 fl. scripturistica 5 fl. 4 jugere de pamentu, 3 aratura si 1 fenatiu, bucate dela tóta Nr'a 5 oche grau si 10 oche cucuruza dela 79 de Nre; 8 ori de lemne din cari se va incaldi si scóla, si quartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acestu postu suntu avisati asi trimite recursele lor instruate in sensulu statutului organicu bis. adresate comitetului parochialu, Domnului preotu Precopiu Lelescu in Visma ca inspectoru scolariu alu cerc. Székás, — p. u. Székás, totodata suntu pofiti in vreo Dumineca séu serbatóre a se presentá in biserica asi areta disteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Spatta 21/6 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Procopiu Lelescu** Inspectoru Scolariu.

Conformu dispositiunei Venerabilului Consistoriu eparchialu alu Caransebesiului ddtó. 28 Maiu a. c. Nr. 176. S. pentru intregirea postului invetiatorescu din comun'a *Tolvadia* protopresbiteratulu Ciacovei, comitatulu Torontalu cu acést'a se escrie de nou concursu pana la *9 Augustu st. vechiu a. c.* in carea di se va tienea si alegerea.

Emolumintele suntu :

- In bani gata 166 fl.
- Pentru Conferintiele Invetiatoresci 10 fl.
- Pausialu script. 10 fl.
- 40 meti grau

e) 7. orgii de paie, din care are a-se incaldi si scól'a.

f) Pamentu aratoriu $1\frac{3}{4}$ jugere, si cortelu liberu cu gradina de legumi. — Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati asi tramite recursele lor instruate conform prescrielor stat org. bis. adresate comitetului parochialu, a-le tramite oficiului protopopescu in Obadu.

Tolvadia 20 Iuniu 1881.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu: **Paulu Iancu** adm. protopopescu.

Licitaciuni minuende.

Pentru edificarea Bisericei gr. or. din Opidulu *Petrisiu*, comitatulu Arad, protopresbiteratulu Totvaradia, — conformu planului si preliminarului de spese, aprobate din partea Venerabilului Consistoriu diecesauu Aradanu datulu 17/5 Iuniu 1881. sub Nr. 1260/881. Pr., — se escrie concursu de licitatiune minuenda cu pretiulu esclamarii de 14,492 fl. 24 cr. pre langa observarea urmatórelor conditiuni prealabile :

1. Licitatiunea se va tiené in localitatea scólei din *Petris* *4/16 augustu 1881*. 10. óre ante meridiane.

2. Planulu cu operatele lui si conditiunile de licitare se potu vedea si cercá la presidiulu Comitetului parochialu in *Petrisiu*.

3. Dispunendu comitetulu de 56. mii caramida si 260. metri cubici de pétra in valóre de 1360 fl. v. a., intreprindietoriul are se primésca acestu materialu, substragendu-se sum'a valórei lui, din pretiulu legatu in contractu.

Toti acei Domni architecti, cari aru dori a intreprinde acésta edificare, suntu avisati. cá pe terminulu susu indicatu se se presinte la licitatiune, avendu a depune vadiulu de 10% in bani gata ante de licitatiune, garantandu-se edificarea aceluia, carele va face celu mai avantagiosu ofertu pentru *Cass'a Bisericei*.

Din siedinti'a Comitetului parochialu tienuta in *Petrisiu* la 20 Iunie (2 Iulie) 1881.

Iosifu Cimponeriu m. p. *Georgiu Ciosescu m. p.*
Presiedinte. notariu.

Subscrisii in numele comitetului parochialu romanu gr. or. din *Socodoru*, — Comitatulu Aradului escrie concursu de licitare minuenda pentru reedificarea scólei a treia, cu pretiulu de esclamarie 1000 fl. v. a. adeca una mia florini v. a.

Doritorii intreprindietori suntu pofiti a-se presenta pre diu'a *de 26 Iuliu a. c. st. v.* nainte de meadiadi la 10 óre in localitatea scólei a doua din locu, unde se va tienea licitarea provediuti cu unu vadiu de 10% candu totu deodata se va putea vedea si planulu de reedificare si dupa efóptuirea licitarei se va inchia contractulu care apoi se va suscerne Veneratului Consistoriu diecesanu spre revisiune si aprobare.

Socodoru, la 3 Iuliu 1881.

Gavrila Lazaru m. p. *Stefanu Tulcanu m. p.*
not. com. par. si preotu. ca presidele comit. par.